

Research Paper

The structural modelling of the relationship between patience and social competence in secondary high school students

Marziyeh Sadeghzadeh^{1*}, Leila Shameli² & Farhad Khormaei³

1. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Salman Farsi University of Kazerun, Kazerun, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Salman Farsi University of Kazerun, Kazerun, Iran.
3. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Citation: Sadeghzadeh, M., Shameli, L. & Khormaei, F. (2022). [The structural modelling of the relationship between patience and social competence in secondary high school students (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 10(4):99-110. <https://dx.doi.org/10.22098/jsp.2022.1455>

doi: [10.22098/jsp.2022.1455](https://doi.org/10.22098/jsp.2022.1455)

Article Info:

Received: 2019/03/09

Accepted: 2022/01/21

Available Online: 2022/03/02

Key words:

Patience, social competence, moral virtue.

ABSTRACT

Objective: The purpose of this study was to investigate the role of patience in predicting secondary high school students' social competence.

Methods: The research method was descriptive and correlational. The population included all high school students in Kazerun city in the academic year of 2017-2018. Among them, 250 female and male students were selected as a sample by stepwise cluster sampling. The instruments used in this study were the Patient Scale and Social Competence Questionnaire. The collected data were analyzed using SPSS and AMOS software version 22.

Results: The results showed that the model has a good fit. Also, the findings showed that the patience of adolescent students is a significant and powerful predictor of their high social competence score ($p < .001$). Thus, the components of patience have positive and significant effects on all four components of social competence entitles as behavioral skills, cognitive skills, emotional adequacy, and motivational skills. However, findings have shown the greatest impact on the components of behavioral skills.

Conclusion: The results of this research support the role of the moral virtue of patience in positive psychological outcomes and have implicit implications for improving social competence in adolescents.

Extended Abstract

1. Introduction

In the existing literature, social competence has been emphasized as an important variable in predicting the educational and social outcomes of adolescents (Chen, Huang, Chang, Wang & Dan, 2010). Social competence refers to the ability of an individual to act in a way that is appropriate to age and cognitive abilities, which according to Felner, Lease and Philips' model (2013) includes four independent components of behavioral skills, cognitive skills,

emotional competence and motivational sets. Since adolescent social competence as well as the factors affecting it are always influenced by the culture in which he/she socialized (Chen and French, 2008), therefore, it is expected that the cultural elements emphasized in Iranian culture affect the scores related to the components of social competence of Iranian adolescents. One of these cultural elements is patience, which according to recent research (such as Schnitker, 2012) has been accepted as an independent concept that reflects a person's ability in difficult life situations, everyday life issues and interpersonal relationships. In the native model of Khormaei and Farmani (2014) of patience, this construct is

*Corresponding Author:

Marziyeh Sadeghzadeh

Address: Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of literature and Humanities, Salman Farsi University of Kazerun.

Tel: +98 (71) 42226050

E-mail: Sadeghzadeh.mr@gmail.com

introduced as a moral virtue that is formed as a result of the five components of transcendence, forbearance, acceptance, persistence and hesitation. Based on this five-factor model, the present study investigates the possibility of predicting the social competence of student adolescents based on patience and its components.

2. Materials and Methods

In terms of method, the present study is in the category of correlational studies and its population includes second year high school students in Kazerun in the academic year of 2017-2019. From this population, a sample of 270 male and female students were selected by stepwise cluster sampling and answered the items of Parandin (2002) Social Competence Questionnaire and Khormaei and Farmani (2016) Child and Adolescent Patience Scale. Data analysis was performed using SPSS and AMOS software version 22 and structural equation modeling.

3. Results

In order to investigate the role of patience components

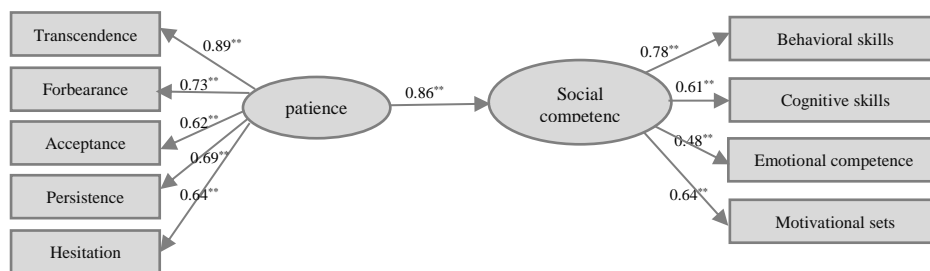

Figure 1. Final research model

4. Discussion and Conclusion

The results showed that all components of patience including transcendence, forbearance, acceptance, persistence and hesitation have a positive relationship with the components of social competence. The results of the structural equation modeling also revealed that patience acts as a powerful positive predictor of adolescent social competence. The above findings are consistent with studies that have examined the relationship between the concept of patience and emotional constructs. For example, the results of the present study are consistent with the study of Schnitker (2012) who considered the change in positive emotions due to patience training or the research of Farmani, Khormaei and Dukoochaki (2014) who studied the effect of patience on mental health. In general, the present study supports the role of the moral virtue of patience in positive psychological consequences and emphasizes the implicit implications of previous research on the need to teach and practice this virtue in different age groups.

in predicting social competence components, a model was designed in which students' patience and social competence formed as the latent variables of the model. In this model, transcendence, forbearance, persistence, acceptance and hesitation were indicators of patience and behavioral skills, cognitive skills, emotional competence and motivational sets were also indicators of social competence. Statistical fit of the model based on various indices such as AGFI, NFI, CFI, RMSEA and CMIN/DF was desirable. In this model (Figure1), the structural coefficients of patience for its indicators, i.e. transcendence, forbearance, acceptance, persistence and hesitation were calculated 0.89, 0.73, 0.62, 0.69 and 0.64, respectively, and the structural coefficients of social for behavioral skills, cognitive skills, emotional competence and motivational sets were calculated 0.78, 0.61, 0.48 and 0.64, respectively, all of these coefficients were significant at the level of 0.01. In addition, in this model, the latent variable of patience has positively and significantly predicted the social competence of students ($\beta = 0.86$, $P < 0.001$).

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. The participants were informed about the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

مدل ساختاری رابطه صبر با کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم

مرضیه صادق‌زاده^{۱*}، لیلا شاملی^۲ و فرهاد خرمایی^۳

۱. استادیار روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران.
۲. استادیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران.
۳. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۲/۱۱

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش صبر در پیش‌بینی کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم انجام گرفته است. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود.

روش‌ها: جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر کازرون در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۷ بودند که از بین آن‌ها تعداد ۲۵۰ دانش‌آموز دختر و پسر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش، مقیاس صبر و پرسشنامه کفایت اجتماعی بودند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نسخه ۲۲ نرم‌افزارهای SPSS و AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده نشان داد که مدل از برازش مطلوبی برخوردار بوده است. هم‌چنین، یافته‌ها نشان داد که صبر دانش‌آموزان نوجوان پیش‌بین معنادار و قدرتمندی برای نمره بالای کفایت اجتماعی آن‌ها است ($p < 0/001$). بدین ترتیب که مؤلفه‌های صبر دارای تأثیرات مثبت و معناداری بر هر چهار مؤلفه کفایت اجتماعی یعنی مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های شناختی، کفایت هیجانی و آماهی‌های انگیزشی بوده‌اند. هرچند یافته‌ها بیشترین تأثیر را بر روی مؤلفه مهارت‌های رفتاری نشان داده است.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش از نقش فضیلت اخلاقی صبر در پیامدهای مثبت روان‌شناختی حمایت و تلویحات ضمنی مثبتی جهت بهبود کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم دارد.

کلیدواژه‌ها: صبر، کفایت اجتماعی، فضیلت اخلاقی.

مقدمه

سازگاران‌های متناسب با سن و توانایی شناختی بازمی‌گردد و عواملی همچون خودآگاهی، آگاهی اجتماعی، مدیریت خود، مهارت‌های ارتباطی و مسئولیت تصمیم‌گیری را در برمی‌گیرد (فلنر، لیس و فیلیس^۵، ۲۰۱۳). هرچند به واسطه همین ترکیب متنوع هم هست که کفایت اجتماعی به عنوان متغیر پیچیده‌ای شناخته می‌شود که از یک سو با توانایی فرد در مدیریت هیجان مرتبط بوده و از سوی دیگر، سابق‌های انگیزشی، توانایی‌های شناختی و مهارت‌های رفتاری را در هم می‌آمیزد (جکسون و کانینگهام^۶، ۲۰۱۵).

گرچه تلقی بحران‌مدار در مورد نوجوانی سال‌هاست که از میان روان‌شناسان رخت بر بسته (کاپلان^۱، ۲۰۰۰)، اما هم‌چنان دوره نوجوانی به واسطه فراز و فرودهایی که در عرصه‌های مختلف زندگی فرد ایجاد می‌کند، مورد توجه است. به ویژه رشد اجتماعی و چگونگی سازگاری نوجوانان با شرایطی که دوره جدید زندگی برای آنها به همراه می‌آورد، مورد توجه اندیشمندان مختلف قرار دارد (ماورولی، پتریدز، ریف و بیکر^۲، ۲۰۰۷). از همین روست که کفایت اجتماعی^۳ به عنوان موضوعی مؤثر در گذار سالم فرد از کودکی به بزرگسالی - متغیر آشنا و مورد علاقه پژوهشگرانی است که به مطالعه دوران نوجوانی انسان علاقمند هستند (بوکر و دانسمر^۴، ۲۰۱۷). طبق تعریف، کفایت اجتماعی به توانایی فرد برای عمل به شیوه

1. Kaplan
2. Mavroveli, Petrides, Rieffe & Bakker
3. social competence
4. Booker & Dunsmore
5. Felner, Lease & Philips
6. Jackson & Cunningham

* نویسنده مسئول:

مرضیه صادق‌زاده

نشانی: استادیار روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران.

تلفن: ۰۲۲۲۶۰۵۰ (۷۱) ۹۸+

پست الکترونیکی: Sadeghzadeh.mr@gmail.com

رو به عنوان یک فضیلت اخلاقی در نظر گرفته می‌شود که از جمله صفات شخصیتی است که به آن‌ها برجسب ارزش نیز زده شده است (خرمایی و فرمانی، ۱۳۹۳)؛ هرچند از نظر کامر و سیرکا (۲۰۱۴)؛ به نقل از خرمایی، آزادی‌ده‌بیدی و حق‌جو، (۱۳۹۵)، صبر در دوران جدید مورد غفلت واقع شده و حتی در طبقه‌بندی معروفی که پترسون و سلیگمن (۲۰۰۴) از فضایل اخلاقی ارائه نموده‌اند نیز جایگاه مناسب خویش را نیافته است (خرمایی و همکاران، ۱۳۹۵).

اما به هر صورت پژوهش‌های اخیر، زیربنای مفهومی صبر را در توانش یک موجود زنده در به تاخیر انداختن پاسخ‌ها به منظور دستیابی به پاداش بالاتری در آینده نزدیک برشمرده (همچون الن و ارتاک^۱، ۲۰۱۵؛ کوری، پرایس و پرایس^۲، ۲۰۰۸؛ بتینگر و اسلونیم^۳، ۲۰۰۷ و استیونس، هالینن و هوسر^۴، ۲۰۰۵) و آن را به عنوان مفهومی مستقل که منعکس‌کننده خصیصه یا توانمندی شخص در هر سه موقعیت سختی‌های زندگی، مسائل و مشکلات روزمره و روابط بین‌فردی است، پذیرفته‌اند (اشنیتکر^۵، ۲۰۱۲). به علاوه، برخی از پژوهش‌ها (هم‌چون اشنیتکر و ایمونز^۶، ۲۰۰۷) نشان می‌دهد که سازه صبر از صفت‌های پایه‌ای شخصیت مثل توافق‌پذیری، وظیفه‌گرایی و گشودگی در برابر تجربه مجزاست و قابل کاهش به مفاهیمی همچون خودتنظیمی یا پشتکار نیز ناست. چنان‌که پنج عامل بزرگ شخصیت بر روی هم تنها ۲۶ درصد واریانس صبر را تبیین نموده و متغیری همچون خودکنترلی نیز فقط توضیح‌دهنده ۴ درصد واریانس نمرات صبر است.

بنابر مدل پنج‌عاملی خرمایی و فرمانی (۱۳۹۳) نیز صبر یک فضیلت اخلاقی است که از برآیند پنج مؤلفه متعالی شدن^۸، شکیبایی^۹، رضایت^{۱۰}، استقامت^{۱۱} و درنگ^{۱۲} در فرد شکل می‌گیرد.

1. behavioral skills
2. cognitive skills
3. emotional competence
4. motivation sets
5. Chen, Huang, Chang, Wang & Dan
6. Bornstein, Hahn & Haynes
7. Wentzel
8. Swanson, Valiente, Lemery-Chalfant & O'Brien
9. Boyum & Parke
10. Schonert-Reichl & Lawlor
11. Chen & French
12. Alan & Ertac
13. Curry, Price & Price
14. Bettinger & Slonim
15. Stevens, Hallinan & Hauser
16. Schnitker
17. Schnitker & Emmons
18. transcendence
19. forbearance
20. acceptance
21. persistence
22. hesitation

فلنر و همکاران (۱۹۹۰)؛ به نقل از بیرامی، هاشمی‌نصرت‌آبادی، بدری‌گرگری و دبیری، (۱۳۹۵) در مدل جامعی که از کفایت اجتماعی ارائه می‌دهند، این درهم‌آمیختگی را مورد توجه قرار داده و چهار مؤلفه مستقل و مجزا را برای کفایت اجتماعی در نظر می‌گیرند. نخست، مهارت‌های رفتاری^۱ که به مهارت‌های محاوره‌ای برای شروع و تداوم تعامل‌های اجتماعی، ایفای نقش، مذاکره، ابراز وجود و مهارت‌های فراگیری و یادگیری رفتار دستانه با دیگران اشاره می‌کند. دوم، مهارت‌های شناختی^۲ که شامل خزانه اطلاعات، باورهای کارآمد و ناکارآمد، سبک‌های اسنادی و مهارت‌های پردازش و کسب اطلاعات است. سوم، کفایت هیجانی^۳ که به ایجاد و گسترش اعتماد و روابط حمایتی دوطرفه، برقراری روابط مثبت با دیگران، شناسایی و پاسخ‌دهی مناسب به علایم هیجانی در روابط اجتماعی یا مدیریت استرس بازمی‌گردد. و در نهایت، آماه‌های انگیزشی^۴ که سطح رشد اخلاقی، احساس خودکارآمدی، احساس اثربخشی و کنترل فرد را شامل می‌شود. این مجموعه در پیش‌بینی پیامدهای تحصیلی و اجتماعی نوجوانان اهمیت بسیاری دارد (چن، هوانگ، چانگ، وانگ و دان^۵، ۲۰۱۰؛ برنشتاین، هان و هاینز^۶، ۲۰۱۰ و ونتزل^۷، ۱۹۹۱) و فقدان آن، نوجوان را با طیف گسترده‌ای از پیامدهای منفی روبرو خواهد ساخت (ونتزل، ۱۹۹۱)؛ اما به هر صورت خود نیز به گواه پژوهش‌های انجام شده تحت تأثیر عوامل مختلفی همچون هوش هیجانی (ماورولی و همکاران، ۲۰۰۷)، سرسختی روان‌شناختی (سوانسون، والینت، لمری-چالفنت و ابرایان^۸، ۲۰۱۱)، کنش‌های خانوادگی (اسدیان و پیری، ۱۳۹۰؛ سوانسون و همکاران، ۲۰۱۱ و بویوم و پارک^۹، ۱۹۹۵) و مداخلات مدرسه‌محور (شانرت-ریچل و لاولر^{۱۰}، ۲۰۱۰) قرار می‌گیرد. البته بایستی در نظر داشت که هم نمره کفایت اجتماعی و هم عوامل مؤثر بر آن به شدت به فرهنگی وابسته است که نوجوان در آن پرورش یافته و اجتماعی شده است (چن و فرنچ^{۱۱}، ۲۰۰۸). به عبارت بهتر، لاقلاً برخی از عوامل مؤثر بر کفایت اجتماعی نوجوان را می‌توان در عواملی جستجو نمود که در زمینه فرهنگی او بر آن تأکید شده یا مورد تشویق قرار می‌گیرد و به احتمال زیاد به صورت توأمان هر چهار مؤلفه کفایت اجتماعی را نیز از خود متأثر می‌سازد.

در فرهنگ ایرانی و اسلامی، صبر از جمله فضیلت‌های اخلاقی است که به طور مکرر بر آن تأکید شده و در عین حال، از جمله عواملی است که می‌تواند به صورت توأمان هم هیجان و هم شناخت را تحت تأثیر قرار دهد (شمشیری و شیروانی‌شیری، ۱۳۹۰). البته صبر از آن

در ارتباط دیده‌اند.

پژوهش حاضر نیز با تکیه بر مدل پنج‌عاملی صبر و پژوهش‌های انجام گرفته پیرامون آن، به امکان پیش‌بینی کفایت اجتماعی نوجوانان دانش‌آموز براساس صبر و مؤلفه‌های آن پرداخته است. به عبارت بهتر، مطالعه حاضر درصدد بررسی مدلی است که طی آن رابطه‌ای ساختاری میان مؤلفه‌های صبر نوجوان (متعالی شدن، شکیبایی، رضایت، استقامت و درنگ) با مؤلفه‌های کفایت اجتماعی او (مهارت رفتاری، مهارت شناختی، کفایت هیجانی و آمایه‌های انگیزشی) فرض شده است. مدل پیشنهادی پژوهش حاضر در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱. مدل پیشنهادی صبر و کفایت اجتماعی

مهارت‌های شناختی، کفایت هیجانی و آمایه‌های انگیزشی را اندازه‌گیری می‌کنند. البته روایی و پایایی پرسشنامه مذکور توسط سازنده با به کارگیری تحلیل عاملی به روش مؤلفه‌های اصلی، محاسبه همبستگی تک‌تک سوالات با نمره کل مقیاس، محاسبه ضریب آلفای کرونباخ و بازآمایی به فاصله زمانی چهار هفته مورد بررسی قرار گرفته و مطلوب گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ کل آزمون در پژوهش پرن‌دین (۱۳۸۵) معادل ۰/۸۸ گزارش شده است. در پژوهش حاضر نیز مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای چهار خرده‌مقیاس مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های شناختی، کفایت هیجانی و آمایه‌های انگیزشی به ترتیب معادل ۰/۸۸، ۰/۸۶، ۰/۸۲ و ۰/۷۹ بدست آمده است.

مقیاس صبر کودک و نوجوان خرمایی و فرمانی: مقیاس صبر کودک و نوجوان در سال ۲۰۱۶ توسط خرمایی و فرمانی بر پایه مقیاس صبر بزرگسالان و مدل پنج‌عاملی صبر تنظیم شد. بدین ترتیب این ابزار نیز پنج عامل استقامت، درنگ، متعالی شدن، شکیبایی و رضایت را می‌سنجد و دارای ۳۶ گویه است که براساس مقیاس درجه‌بندی لیکرت از کاملاً درست (معادل نمره ۵) تا کاملاً نادرست (معادل نمره ۱) تنظیم شده است. طراحان این مقیاس، جهت بررسی روایی آن از تحلیل عاملی به روش مؤلفه‌های اصلی توام با چرخش واریماکس استفاده کرده‌اند که بر وجود ۵ مؤلفه پیش‌گفته‌ی صبر دلالت داشته است.

البته چگونگی این برآیند توسط پنج عامل بزرگ شخصیت، به جز گشودگی در برابر تجربه، پیش‌بینی می‌گردد و با ابعاد مختلفی از تیپ‌های شخصیتی A و D رابطه منفی دارد (فرمانی، آقاییوسفی و دهستانی، ۱۳۹۶). به علاوه، پژوهش‌هایی که تاکنون براساس این مدل صورت گرفته، صبر را با گستره وسیعی از پیامدهای روانی مثبت همچون سلامت روان (خرمایی، فرمانی و سلطانی، ۱۳۹۳)، انگیزش پیشرفت (خرمایی و آزادی‌دهبیدی، ۱۳۹۴)، امیدواری (خرمایی، زارعی، مهدی‌پار و فرمانی، ۱۳۹۳)، نمره پایین اضطراب امتحان (آزادی‌دهبیدی و خرمایی، ۱۳۹۴)، نمره پایین افسردگی (شریفی ساکی، علی‌پور، آقاییوسفی، محمدی و غباری‌ناب، ۱۳۹۷) و رضایتمندی بالای زناشویی (فرمانی، خرمایی و دوکوهکی، ۱۳۹۳)

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ روش در زمره مطالعات همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری قرار گرفته است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر کازرون در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ است. از این جامعه به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای، نمونه‌ای شامل ۲۷۰ دانش‌آموز دختر و پسر انتخاب گردید؛ بدین صورت که ابتدا با مراجعه به اداره آموزش و پرورش شهر کازرون لیست مدارس دوره متوسطه دوم شهر تهیه گردید. سپس از بین این لیست، ۶ مدرسه به شیوه تصادفی انتخاب شدند. سپس با مراجعه به مدارس منتخب، از هر مدرسه به صورت تصادفی ۲ کلاس انتخاب و پرسشنامه‌ها در بین دانش‌آموزان توزیع شد. هرچند پس از کنار گذاردن پرسشنامه‌های مخدوش و خط‌خورده، نمونه نهایی پژوهش از ۲۵۰ دانش‌آموز متوسطه دوم (۱۲۵ دختر و ۱۲۵ پسر) تشکیل یافت. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

پرسشنامه کفایت اجتماعی پرن‌دین: این ابزار در سال ۱۳۸۵ توسط پرن‌دین و ویژه نوجوانان طراحی گردید که دارای ۴۷ گویه است و همگی گویه‌ها بر روی یک لیکرت ۷ نقطه‌ای از کاملاً مخالفم (معادل ۱) تا کاملاً موافقم (معادل ۷) نمره‌گذاری می‌شوند. این گویه‌ها که براساس نظریه کفایت اجتماعی فلنر طراحی شده‌اند و چهار مؤلفه کفایت اجتماعی نوجوان شامل مهارت‌های رفتاری،

تحلیل مورد استفاده در این پژوهش در بخش آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد و همبستگی و در بخش آمار استنباطی شامل الگوی معادلات ساختاری بود که برای محاسبه آن‌ها از نسخه ۲۲ دو نرم‌افزار SPSS و AMOS استفاده شد.

نتایج

نمونه نهایی پژوهش شامل ۲۵۰ دانش‌آموز متوسطه دوم (۱۲۵ دختر و ۱۲۵ پسر) تشکیل یافت که دارای میانگین سنی ۱۵/۷۴ (انحراف معیار ۰/۶۳) بودند. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش (شامل میانگین، انحراف معیار و کمترین و بیشترین نمره) در جدول شماره ۱ گزارش شده است.

سازندگان ابزار به منظور سنجش پایایی آن نیز روش آلفای کرونباخ را به کار برده و دامنه ۰/۶۸ تا ۰/۸۴ را برای پنج خرده‌مقیاس آن گزارش نموده‌اند. در پژوهش حاضر نیز مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای پنج خرده‌مقیاس استقامت، درنگ، متعالی شدن، شکیبایی و رضایت نیز به ترتیب معادل ۰/۷۳، ۰/۸۴، ۰/۷۹، ۰/۸۴ و ۰/۶۸ بدست آمده است.

روش اجرا: روش اجرا به این صورت بود که پژوهشگر در وقت آزاد دانش‌آموزان بین آن‌ها حاضر شد و بعد از توجیه دانش‌آموزان برای همکاری، اقدام به توزیع پرسشنامه‌ها نمود. ۲۰ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن و پاسخ‌دهی توأم با بی‌دقتی کنار گذاشته شدند و تحلیل نتایج بر پایه ۲۵۰ مورد باقی‌مانده صورت پذیرفت. روش تجزیه و

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	Min	Max
متعالی شدن	۲۷/۳۱	۴/۸۴	۱۲	۳۵
شکیبایی	۲۷/۰۸	۶/۱۲	۷	۴۲
رضایت	۱۳/۷۴	۳/۳۵	۴	۲۰
استقامت	۳۰/۸۴	۷/۶۷	۱۱	۴۵
درنگ	۲۰/۹۷	۵/۷۷	۷	۳۵
مهارت‌های رفتاری	۳۸/۲۲	۸/۴۵	۱۱	۵۳
مهارت‌های شناختی	۱۵/۶۳	۳/۵۳	۵	۲۱
کفایت هیجانی	۱۴/۹۳	۲/۹۳	۵	۲۱
آماه‌های انگیزشی	۳۸/۴۱	۶/۶۲	۱۹	۵۸

است. جدول ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرها را نشان می‌دهد.

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد که بیشترین میانگین مربوط به متغیر آماه‌های انگیزشی و کمترین میانگین مربوط به متغیر کفایت هیجانی

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. متعالی شدن	۱								
۲. شکیبایی	۰/۲۸**	۱							
۳. رضایت	۰/۳۲**	۰/۴۲**	۱						
۴. استقامت	۰/۶۴**	۰/۳۴**	۰/۴۲**	۱					
۵. درنگ	۰/۳۱**	۰/۵۳**	۰/۴۱**	۰/۴۲**	۱				
۶. مهارت‌های رفتاری	۰/۶۲**	۰/۴۵**	۰/۴۸**	۰/۵۱**	۰/۳۹**	۱			
۷. مهارت‌های شناختی	۰/۴۹**	۰/۳۸**	۰/۲۶**	۰/۳۱**	۰/۲۹**	۰/۴۵**	۱		
۸. کفایت هیجانی	۰/۲۴**	۰/۴۶**	۰/۲۴**	۰/۲۵**	۰/۲۷**	۰/۴۳**	۰/۳۵**	۱	
۹. آماه‌های انگیزشی	۰/۵۰**	۰/۳۴**	۰/۴۸**	۰/۴۴**	۰/۴۴**	۰/۴۷**	۰/۴۰**	۰/۲۹**	۱

** معناداری در سطح ۰/۰۱

طراحی شد که در آن صبر و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان، سازه‌های مکنون مدل را تشکیل می‌دادند.

چنان که در جدول ۲ مشاهده می‌گردد تمامی مؤلفه‌های صبر با مؤلفه‌های کفایت اجتماعی رابطه مثبت و معنادار دارد. به منظور بررسی نقش صبر در پیش‌بینی مؤلفه‌های کفایت اجتماعی نیز مدلی

شاخص‌های برازش مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به شاخص‌های به دست آمده طبق جدول ۳، مدل پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار بود.

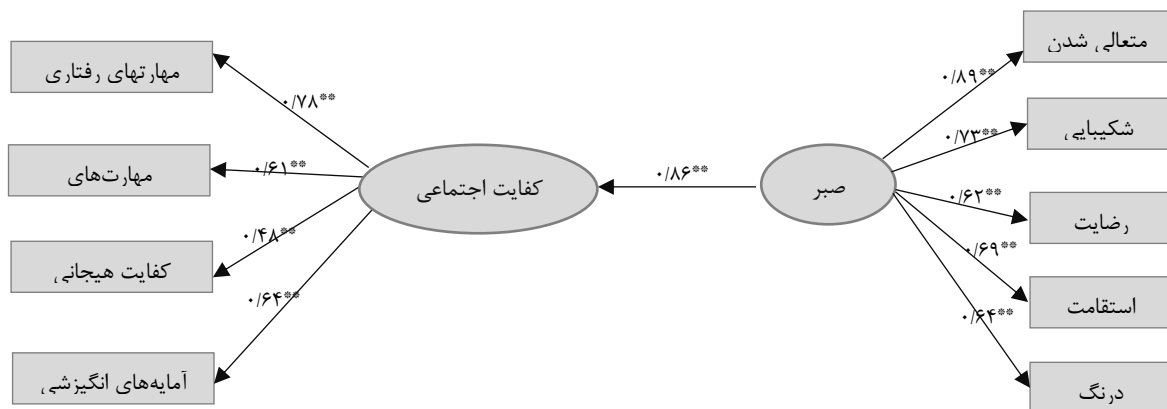
در این مدل، متعالی شدن، شکیبایی، استقامت، رضایت و درنگ نشانگرهای صبر و مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های شناختی، کفایت هیجانی و آمایه‌های انگیزشی نیز نشانگرهای کفایت اجتماعی را در بر می‌گرفتند. برازش آماری مدل پیشنهادی با بهره‌گیری از

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل

شاخص مقدار	NFI	CFI	GFI	AGFI	IFI	RMSEA	CMIN/DF
	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۰	۰/۹۴	۰/۰۸	۳/۳۰

۲ ارائه گردیده است.

مدل پیشنهاد شده با استفاده از روش تحلیل مسیر در مدل معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت که مدل نهایی آن به صورت شکل

** $P < 0.01$

شکل ۲. مدل ساختاری رابطه صبر و کفایت اجتماعی

۰/۶۴ محاسبه شده است. چنان که در شکل ۲ نیز مشاهده می‌گردد تمامی این ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده‌اند. در شکل مذکور، تأثیر صبر بر روی کفایت اجتماعی نیز نشان داده شده است. بدین ترتیب که صبر به صورت مثبت و معناداری به پیش‌بینی کفایت اجتماعی دانش‌آموزان می‌پردازد ($\beta = 0.186, P < 0.01$). تأثیرات کل متغیرهای حاضر در این مدل نیز در جدول ۴ خلاصه شده است.

مطابق با شکل ۲، تمام نشانگرهای مربوط به سازه‌های مکنون در مدل، ضرایب مسیر بالایی دارند. چنان که ضرایب مدل مؤلفه‌های صبر برای متعالی شدن، شکیبایی، رضایت، استقامت و درنگ به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۷۳، ۰/۶۲، ۰/۶۹ و ۰/۶۴ محاسبه گردیده و ضرایب مدل مؤلفه‌های کفایت اجتماعی برای مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های شناختی، کفایت هیجانی و آمایه‌های انگیزشی به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۶۱، ۰/۶۸، ۰/۴۸ و ۰/۴۸

جدول ۴. ضرایب تأثیر کل متغیرهای پژوهش

صبر	کفایت اجتماعی	مهارت‌های رفتاری	مهارت‌های شناختی	کفایت هیجانی	آمایه‌های انگیزشی	متعالی شدن	شکیبایی	رضایت	استقامت	درنگ
۰/۸۶	۰/۰۰	۰/۶۷	۰/۵۳	۰/۴۱	۰/۵۵	۰/۸۹	۰/۷۳	۰/۶۲	۰/۶۹	۰/۶۴
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۷۸	۰/۶۱	۰/۴۸	۰/۶۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰

** $P < 0.01$

مهارت‌های رفتاری متغیر کفایت اجتماعی است ($P < 0.01$), $\beta = 0.186$.

مطابق با یافته‌های جدول ۴، تمامی ضرایب تأثیر کل متغیر صبر بر مؤلفه‌های کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان معنادار است. هم‌چنین، نتایج حاکی از آن است که بیشترین تأثیر مربوط به اثر صبر بر مؤلفه

بحث و نتیجه گیری

چنان که پیش از این نیز گفته شد، هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه ساختاری مؤلفه‌های صبر با مؤلفه‌های کفایت اجتماعی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم بوده است. بر این اساس، یافته‌های پژوهشی نشان داد که تمامی مؤلفه‌های صبر شامل متعالی شدن، شکیبایی، رضایت، استقامت و درنگ با مؤلفه‌های کفایت اجتماعی رابطه مثبت دارند. نتایج مربوط به الگوی معادلات ساختاری نیز نشان داد که صبر به صورت یک پیش‌بین مثبت توانمند برای کفایت اجتماعی نوجوان عمل می‌کند. به ویژه، با افزایش نمره نوجوان در مؤلفه‌های صبر، می‌توان ارتقای مهارت‌های رفتاری او را انتظار داشت که به مهارت‌های محاوره‌ای برای شروع و تداوم تعامل‌های اجتماعی، ایفای نقش، مذاکره، ابراز وجود و مهارت‌های فراگیری و یادگیری رفتار دوستانه با دیگران بازمی‌گردد. هرچند با بهبود نمره نوجوان در مؤلفه‌های پنج‌گانه صبر، مهارت‌های شناختی، آمایه‌های انگیزشی و پس از آن‌ها کفایت هیجانی نیز افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهند. بدین ترتیب می‌توان گفت که در نتیجه بهبود فضیلت اخلاقی صبر در دانش‌آموزان نوجوان، آن‌ها ضمن برخورداری از خزانه اطلاعاتی، باورهای کارآمد، سبک‌های اسنادی مؤثر و مهارت‌های پردازش و کسب اطلاعات بهینه، از احساس خودکارآمدی و احساس اثربخشی بالایی نیز برخوردار بوده و در نهایت، دارای توانمندی کافی در ایجاد و گسترش اعتماد و روابط حمایتی دوطرفه، برقراری روابط مثبت با دیگران، شناسایی و پاسخ‌دهی مناسب به علایم هیجانی در روابط اجتماعی یا مدیریت استرس نیز خواهند بود (نریمانی، رشیدی و زردی، ۱۳۹۸). یافته‌های فوق با پژوهش‌هایی که رابطه سازه صبر با سازه‌های هیجانی را مورد بررسی قرار داده‌اند، همسو است. به طور مثال، نتایج پژوهش حاضر با پژوهش **اشنیتکر (۲۰۱۲)** که تغییر در هیجان‌های مثبت را در اثر آموزش صبر مورد توجه قرار داده یا پژوهش **فرمانی و همکاران (۱۳۹۳)** که تأثیر صبر را در سلامت روان مطالعه نموده، همسو است.

به طور کلی، پژوهش حاضر از نقش فضیلت اخلاقی صبر در پیامدهای مثبت روان‌شناختی حمایت کرده و بر تلویحات ضمنی بدست آمده از نتایج پژوهشی پیشین مبنی بر ضرورت آموزش و تمرین این فضیلت در گروه‌های سنی مختلف تأکید می‌نماید. هرچند

در خصوص کفایت اجتماعی بایستی به طور خاص به پژوهش‌هایی همچون **ایمان‌زاده، فرخی و بهرامی (۱۳۹۷)** نیز اشاره نمود که کفایت اجتماعی را در توسعه پیامدهای مهم دیگری همچون هویت ملی نوجوانان نیز دخیل می‌دانند. به طور حتم، احساس هویت مهمترین رویداد دوره نوجوانی است و احساس انتساب به مجموعه افکار و احساساتی که چارچوب هویت ملی را می‌سازند، از اثرگذارترین بخش‌های این رویداد به شمار می‌رود (گرینفلد، ۱۹۹۶؛ به نقل از **محسنی، ۱۳۸۸**). در توجیه این یافته می‌توان به یکی از معانی صبر یعنی مهارت در به حداقل رساندن فشارهای روانی حاصل از ضربه‌ها (**غباری‌بناب و راقیان، ۱۳۹۶**) اشاره داشت. از این رو چنانچه به صبر به عنوان یک مهارت زندگی نگریسته شود افزایش صبر منجر به بهبود توانمندی‌هایی از جمله ارتباط مثبت با دیگران، خودنظم‌دهی و پذیرش مسئولیت در فرد خواهد شد (**کاظمی، مؤمنی و کیامرثی، ۱۳۹۰**)؛ این توانمندی‌ها از جمله مؤلفه‌های اساسی کفایت اجتماعی هستند. لذا مشاهده چنین یافته‌ای دور از انتظار نبود.

به کلام روشن‌تر، با تکیه بر رابطه تنگاتنگ میان فضیلت اخلاقی صبر و کفایت اجتماعی دانش‌آموز نوجوان می‌توان انتظار داشت که پرورش مؤلفه‌های صبر در نوجوان علاوه بر توانمند نمودن او در برقراری تعامل اجتماعی که نخستین نتیجه کفایت اجتماعی است، پیامدهای مهمی را نیز در گستره هویت‌های اجتماعی نوجوان به ویژه هویت ملی وی بر جای گذارد. این موضوع می‌تواند در پژوهش‌های آتی مورد توجه پژوهشگران قرار گیرد. به هر ترتیب، یافته‌های مطالعه حاضر نیز همچون سایر پژوهش‌های انجام گرفته براساس مدل پنج عاملی صبر، آموزش این فضیلت اخلاقی را به عنوان عاملی مهم و مؤثر در تنظیم شناخت و هیجان پیش روی محققین، خانواده‌ها و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش قرار می‌دهد. البته بایستی دقت نمود که اطلاق واژه فضیلت اخلاقی به صبر به معنای آن است که صبر در اصل یک صفت شخصیتی است که متن و زمینه فرهنگی به آن برجسب ارزش نیز زده است. چنین موضوعی به ویژه در مورد کفایت اجتماعی که به طور خاص سازگاری فرد با شرایط پیرامون خود را مطرح می‌سازد، صاحب اهمیت است.

1. Greenfeld

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی به تمامی در این مقاله رعایت شده است. شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند. همچنین همه شرکت‌کنندگان در جریان روند پژوهش بودند. اطلاعات آن‌ها محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

این تحقیق هیچ گونه کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش، محدودیت در اعتبار بیرونی پژوهش است. جامعه پژوهش حاضر را دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کازرون تشکیل می‌دهد که تعمیم‌دهی نتایج باید با احتیاط صورت گیرد. محدودیت دیگر پژوهش، مربوط به ابزار پرسشنامه است که در آن امکان تحریف گزارش‌دهی وجود دارد. در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود روش آزمایشی نیز برای تعیین تأثیرات صبر بر کفایت اجتماعی به کار گرفته شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود از متغیرهای دیگر جهت بررسی وجود یا عدم وجود اثر میانجی بین دو متغیر پژوهش فعلی استفاده گردد. به علاوه توصیه می‌گردد این مدل روی گروه‌های دیگر نیز مورد پژوهش قرار گیرد تا امکان مقایسه بین جمعیت‌های مختلف فراهم آید. در نهایت، به مشاوران و معلمان توصیه می‌شود جهت ارتقای کفایت اجتماعی دانش‌آموزان از آموزش صبر به آنان کمک گرفته شود.

منابع

خرمایی، فرهاد؛ فرمانی، اعظم و سلطانی، اسماعیل. (۱۳۹۳). ساخت و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس صبر. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۵(۱۷)، ۹۹-۸۳.

https://jem.atu.ac.ir/article_324.html

شریفی ساکی، شیدا؛ علی‌پور، احمد؛ آقاییوسفی، علیرضا؛ محمدی، محمدرضا و غباری بناب، باقر. (۱۳۹۷). بررسی رابطه صبر و شفقت به خود با افسردگی در زنان مبتلا به سرطان پستان. *فصلنامه علمی-پژوهشی بیماری‌های پستان ایران*، ۲(۱۱)، ۳۶-۴۵.

<http://ijbd.ir/article-1-675-fa.html>

شمشیری، بابک و شیروانی شیرینی، علی. (۱۳۹۰). مفهوم صبر در قرآن و دلالت‌های فلسفی و تربیتی آن. *مجله تربیت اسلامی*، ۱۳(۱۳)، ۹۸-۷۹.

http://islamedu.rihu.ac.ir/article_91.html

غباری بناب، باقر و راقیان، رویا. (۱۳۹۶). آموزش صبر به کودکان برای ارتقای سلامت معنوی آنان: راهنمای والدین. *نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت*، ۱(۱)، ۵۸-۴۹.

<http://ijhp.ir/article-1-27-fa.html>

فرمانی، اعظم؛ خرمایی، فرهاد و دوکوهکی، نجمه. (۱۳۹۳). نقش صبر و مؤلفه‌های آن در پیش‌بینی رضایت زناشویی والدین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر شیراز. *کنگره ملی آسیب‌شناسی خانواده و جشنواره ملی خانواده پژوهی*، تهران، دانشگاه پیام نور تهران.

<https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=75790>

فرمانی، اعظم؛ آقاییوسفی، علیرضا و دهستانی، مهدی. (۱۳۹۶). نقش تیپ‌های شخصیتی A و D در پیش‌بینی صبر و مؤلفه‌های آن در دانشجویان. *مجله مطالعات روان‌شناختی*، ۲(۱۳)، ۱۳۳-۱۵۱.

https://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_2878.html

کاپلان، پاول. اس. (۲۰۰۰). *روان‌شناسی رشد: سفر پرماجرایی کودک*. ترجمه مهرداد فیروزبخت (۱۳۹۳). تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا. چاپ ششم.

کاظمی، رضا؛ مؤمنی، سویل و کیامرثی، آذر. (۱۳۹۰). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر کفایت اجتماعی دانش‌آموزان

مبتلا به اختلال ریاضی. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۱(۱)، ۹۴-۱۰۸.

http://jld.uma.ac.ir/article_92.html

محسنی، نیکچههر. (۱۳۹۳). نظریه‌ها در روان‌شناسی رشد: شناخت، شناخت اجتماعی، شناخت و عواطف. تهران: انتشارات جاجرمی.

نریمانی، محمد؛ رشیدی، جمال و زردی، بهمن. (۱۳۹۸). نقش خودپنداره کودکان، حمایت اجتماعی خانواده و سبک والدگری در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۸(۳۰)، ۱۱۲-۱۳۳.

[Doi: 10.22098/jld.2019.791]

آزادی‌دهبیدی، فاطمه و خرمایی، فرهاد. (۱۳۹۴). نقش مؤلفه‌های صبر در پیش‌بینی اضطراب امتحان دانشجویان. *اولین کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی و علوم تربیتی*، شیراز، موسسه عالی علوم و فناوری حکیم عرفی شیراز.

<https://civilica.com/doc/460399/>

اسدیان، سیروس و پیری، موسی. (۱۳۹۰). رابطه بین عملکرد خانواده و کفایت اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سلماس. *مجله علوم رفتاری*، ۳(۹)، ۲۵-۴۱.

<http://edcbmj.ir/article-1-989-en.html>

ایمان‌زاده، معصومه؛ فرخی، نورعلی و بهرامی، تورج. (۱۳۹۷). الگوی روابط ساختاری بین سرمایه روان‌شناختی و هویت ملی با میانجیگری خودکارآمدی، کفایت اجتماعی و فرهنگ شهروندی در دانش‌آموزان دختر. *مجله روان‌شناسی مدرسه*، ۷(۳)، ۴۵-۶۶.

http://jisp.uma.ac.ir/article_728.html

بیرامی، منصور؛ هاشمی نصرت‌آبادی، تورج؛ بدری گرگری، رحیم و دبیری، سولماز. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش کفایت اجتماعی مبتنی بر مدل فلتر بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان قربانی قلدری با توجه به نوع جهت‌گیری اهداف اجتماعی. *فصلنامه مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۶(۲۳)، ۲-۲۴.

https://jcps.atu.ac.ir/article_4555.html

پرندین، شیمیا. (۱۳۸۵). *ساخت و هنجار آزمون کفایت اجتماعی در نوجوانان شهر تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی. خرمایی، فرهاد و آزادی‌دهبیدی، فاطمه. (۱۳۹۴). پیش‌بینی انگیزش پیشرفت بر اساس مؤلفه‌های صبر در دانشجویان. *سومین کنفرانس ملی روان‌شناسی و علوم رفتاری*. تهران.

<https://civilica.com/doc/430491/>

خرمایی، فرهاد؛ آزادی‌دهبیدی، فاطمه و حق‌جو، شیوا. (۱۳۹۵). مدل ساختاری رابطه فضیلت اخلاقی صبر با مشکلات تنظیم هیجانی در دانشجویان. *فصلنامه پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۱(۱)، ۲۱-۳۱.

<http://rph.khu.ac.ir/article-1-2527-fa.html>

خرمایی، فرهاد؛ زارعی، فرشته؛ مهدی‌یار، منصوره و فرمانی، اعظم. (۱۳۹۳). نقش صبر و مؤلفه‌های آن به عنوان فضایل اخلاقی در پیش‌بینی امید دانشجویان. *مجله اخلاق و تاریخ پزشکی*، ۷(۳)، ۵۸-۶۸.

<http://ijme.tums.ac.ir/article-1-5386-fa.html>

خرمایی، فرهاد و فرمانی، اعظم. (۱۳۹۳). بررسی نقش پنج عامل بزرگ شخصیت در پیش‌بینی صبر و مؤلفه‌های آن در دانشجویان. *مجله روان‌شناسی بالینی و شخصیت*، ۱۱(۲)، ۱۱-۲۴.

http://cpap.shahed.ac.ir/article_2714.html

References:

- Alan, S., & Ertac, S. (2015). Patience, self-control and the demand for commitment: Evidence from a large-scale field experiment. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 115 (C), 111-122. [Doi: 10.1016/j.jebo.2014.10.008]
- Asadian, C., & Pierre, M. (2011). Relationship between family performance and social competence in students of Islamic Azad University of Salmas Branch. *Iranian Quarterly Journal of Behavioral Sciences*, 3 (9), 25-41. (Persian) <http://edcbmj.ir/article-1-989-en.html>
- Azadi Dehbidi, F., & Khormaeae, F. (2015). The role of patience components in predicting the students' test anxiety. *First International Conference on Psychology and Educational Sciences*, Shiraz, Hakim Orfi Institution of Science and Technology. (Persian) <https://civilica.com/doc/460399/>
- Bairami, M., Hashemi Nosrat Abyadi, T., Badri Gargari, R., & Debirie, S. (2017). Effectiveness social competence training based on Felner's model on social adaptation of bullying victim's students according to the type of social goal-orientation. *Iranian Quarterly Journal of Clinical Psychology*, 6 (23), 2-24. (Persian) https://jcps.atu.ac.ir/article_4555.html
- Bettinger, E., & Slonim, R. (2007). Patience among children. *Journal of Public Economics*, 121 (3), 343-363. [Doi: 10.1016/j.jpubeco.2006.05.010]
- Booker, J. A., & Dunsmore, J. C. (2017). Affective social competence in adolescence: Current findings and future directions. *Social Development*, 26 (1), 3-20. [Doi: 10.1111/sode.12193]
- Bornstein, M. H., Hahn, C., & Haynes, M. (2010). Social competence, externalizing, and internalizing behavioral adjustment from early childhood through early adolescence: Developmental cascades. *Developmental Psychopathology*, 22 (4), 717-735. [Doi: 10.1017/S0954579410000416]
- Boyum, L. A., & Parke, R. D. (1995). The role of family emotional expressiveness in the development of children's social competence. *Journal of Marriage and Family*, 57 (3), 593-608. [Doi: 10.2307/353915]
- Chen, X., & French, D. C. (2008). Children's social competence in cultural context. *Annual Review of Psychology*, 59, 591-616. [Doi: 10.1146/annurev.psych.59.103006.093606]
- Chen, X., Huang, X., Chang, L., Wang, C., & Dan, L. (2010). Aggression, social competence, and academic achievement in Chinese children: A 5-year longitudinal study. *Development and Psychopathology*, 22 (3), 583-592. [Doi: 10.1017/S0954579410000295]
- Curry, O. S., Price, M. E., Price, J. G. (2008). Patience is a virtue: Cooperative people have lower discount rates. *Personality and Individual Differences*, 44 (3), 780-785. [Doi: 10.1016/j.paid.2007.09.023]
- Farmani, A., AghaYousefi, A., & Dehestani, M. (2017). The role of personality types A and D in predicting patience and its components in students. *Iranian Journal of Psychological Studies*, 13 (2), 151-133. (Persian) https://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_2878.html
- Farmani, A., Khormaeae, F., & Dukoochaki, N. (2014). The role of patience and its components in predicting the marital satisfaction of parents' of elementary school students in Shiraz. *National Congress of Family Pathology and National Family Studies Festival*, Tehran, Payame Noor University of Tehran. (Persian) <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=75790>
- Felner, R. D., Lease, A. M., & Philips, R. C. (2013). Social competence and the language of adequacy as a subject matter for psychology: A quadripartite travel framework. In T. Robbins *Basic Pathology*, 16th ed, USA: WB Saunders Company.
- Ghobaribonab, B., & Raghebian, R. (2018). Teaching patience to children to promote their spiritual health: A parent's guide. *Iranian Journal of Culture and Health Promotion*, 1 (1), 49-58. (Persian) <http://ijhp.ir/article-1-22-fa.html>
- Imanzadeh, M., Farrokhi, N., & Bahrami, B. (2018). Structural relationship pattern between psychological capital and national identity mediated by self-efficacy, social competence and civic culture of female students. *Iranian Journal of School Psychology*, 7 (3), 45-66. (Persian) http://jsp.uma.ac.ir/article_728.html
- Jackson, S. L. and Cunningham, S. A. (2015). Social competence and obesity in elementary school. *American Journal of Public Health*, 105 (1), 153-158. [Doi: 10.2105/AJPH.2014.302208]
- Kaplan, P. (2000). *Growth psychology: The child's adventurous journey*. Translation by Mehrdad Firuzbakht (1393). Rasa Cultural Services Institute. Sixth Edition. (Persian)
- Kazemi, R., Momeni, S., & Kiamarsi, A. (2011). The Effectiveness of life skills training on the social competence of students with dyscalculia. *Journal of Learning Disabilities*, 1 (1), 94-108. (Persian) http://jld.uma.ac.ir/article_92.html

- Khormaei, F., Azadi Dehbidi, F. (2015). Predicting achievement motivation based on patience components in students. 3rd Iranian Conference on Psychology and Behavioral Sciences, 13 August. Talash Conference Center, Tehran, Iran. <https://civilica.com/doc/430491/>
- Khormaei, F., Azadi Dehbidi, F., & Haghjo, S. (2016). Structural model of the relationship between moral virtue of patience and difficulty in emotion regulation among university student. *Journal of psychological Health*, 10 (1), 21-31. (Persian) <http://rph.khu.ac.ir/article-1-2527-fa.html>
- Khormaei, F., & Farmani, A. (2014). The study of the role of the five big factors of personality in predicting patience and its components in students. *Iranian Quarterly Journal of Clinical Psychology and Personality*, 2 (11), 11-24. (Persian). http://cpap.shahed.ac.ir/article_2714.html
- Khormaei, F., & Farmani, A. (2016). Patience and its components in predicting bullying among primary school students. *International Journal Behavioral Science*, 10 (1), 1-5.
- Khormaei, F., Farmani, A., & Soltani, I. (2014). Preparation and review of psychometric properties of patience scale. *Iranian Quarterly Journal of Educational Measurement*, 5 (17), 83-99. (Persian) https://jem.atu.ac.ir/article_324.html
- Khormaei, F., Zarei, F., Mahdiyar, M., & Faramani, A. (2014). The role of patience and its components as moral virtues in predicting students' hopes. *Iranian Journal of Medical Ethics and History*, 7 (3), 58-68. (Persian) <http://ijme.tums.ac.ir/article-1-5386-fa.html>
- Mavroveli, S., Petrides, K. V., Rieffe, C., & Bakker, F. (2007). Trait emotional intelligence, psychological well-being and peer-rated social competence in adolescence. *British Journal of Developmental Psychology*, 25 (2), 263-275. [Doi: 10.1348/026151006X118577]
- Mohseni, N. (2014). *Theories in growth psychology: Cognition, social cognition, cognition, and emotions*. Tehran: Jajarmi Publications. (Persian)
- Narimani, M., Rashidi, J., & Zardi, B. (2019). The role of children's self-concept, family's social support, and parenting styles in predicting academic vitality among students with specific learning disability. *Journal of Learning Disabilities*, 8(3), 112-133. (Persian) [Doi: 10.22098/jld.2019.791]
- Parandin, S. (2002). *Construction and the norm of social adequacy test in adolescents in Tehran*. Master's thesis at Allameh Tabataba'i University. (Persian)
- Schonert-Reichl, K., & Lawlor, M. S. (2010). The effects of a mindfulness-based education program on pre and early adolescents' well-being and social and emotional competence. *Mindfulness*, 1 (3), 137-151. [Doi: 10.1007/s12671-010-0011-8]
- Schnitker, S. A. (2012). An examination of patience and well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 7 (4), 263-280. [Doi: 10.1080/17439760.2012.697185]
- Schnitker, S., & Emmons, R. A. (2007). Patience as a virtue: Religious and psychological perspectives. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 18, 177-208. [Doi: 10.1163/ej.97890041585n.i.2o1.69]
- Shamshiri, B., & Shirvani Shiri, A. (2011). The concept of patience in the Quran and its philosophical and educational implications. *Islamic Educational Journal*, 6 (13), 79-98. (Persian) http://islamicedu.rihu.ac.ir/article_91.html
- Sharifi Saki, Sh., Alipour, A., AghaYousefi, A., Mohammadi, M., Ghojari Bonab, B., & Anbiaee, R. (2018). Relationship of patience and self-compassion with depression in patients with breast cancer. *Iranian Quarterly Journal of Breast Disease*, 11 (2), 36-45. (Persian). <http://ijbd.ir/article-1-675-fa.html>
- Stevens, J. R., Hallinan, E. V., & Hauser, M. D. (2005). The ecology and evolution of patience in two new world monkeys. *Biology Letters*, 1 (2), 223-226. [Doi: 10.1098/rsbl.2004.0285]
- Swanson, J., Valiente, C., Lemery-Chalfant, K., & O'Brien, C. (2011). Predicting early adolescents academic achievement, social competence and physical health from parenting, ego resilience and engagement coping. *Journal of Early Adolescence*, 4 (31), 548-576. [Doi: 10.1177/0272431610366249]
- Wentzel, K. R. (1991). Relations between social competence and academic achievement in early adolescence. *Child Development*, 62 (5), 1066-1078. [Doi: 10.1111/j.1467-8624.1991.tb01589.x]